

Til den ene var Expropriationssummen og Tilvebringelsen af Planum anslaaet til 46,779 Rd. paa samme Tid som Dverbygningen var kalkuleret til 18,200 Rd., til den anden var Expropriationen og Planum anslaaet til 25,359 og Dverbygningen til 22,000 Rd. og til den tredje til respektive 28,856 og 23,000. Senere har der været et Forslag paa Finantsloven for i Nar om en Hestebane til Kolding, og der skulle Expropriationsomkostningerne udredes efter Lovene af 1861 og 68 om de jydskke Jernbaner, men derimod skulde Udgifterne ved Anlæget af Jernbanen deles lige mellem Byen og Staten. Jeg tror, at naar man tager Hensyn til dette, vil man se, at Københavns Kommune vil slippe meget let ved at give Grunden uden Vederlag. Her er ikke Tale om, at Byen skal bidrage til Anlægsudgifterne. Det er et meget kostbart Anlæg, da der er Tale om, haade om en Bro over Børsgraven og tillige om en Tunnel under Vesterbrogade. Da Københavns Kommune eller Handelsstand har ønsket denne Bane, og det egentlig er dem, som have sat Sagen i Gang, tror jeg, at der er fuld Grund til at gjøre den Forandring, at Københavns Kommune skal afgive Grunde. Dertil kommer, at en Havnebane som den paatænkte i Forhold til den Anlægskapital, som kræves, maa give et meget lille Udbytte, saa det forekommer mig, at det er ganske billigt, at den By, som har den væsentligste Fordel af den, gjør nogen Opoffrelse. Hermed skal jeg anbefale Forslaget.

Indenrigsministeren (Lobjeseu): Jeg beklager ikke at kunne indtage nogen anden Stilling til det Vædringsforslag end den, jeg indtog til dette Spørgsmaal under forrige Behandling, og jeg skal tillade mig med et Par Ord at give nogle Oplysninger om denne Sags Stilling, og om det, der har gjort, at jeg fra første Færd har sat mig imod det Forslag, som nu her foreligger som særligt Forslag til Afstemning. Det ærede Medlem yttrede sidst, at det jo var Noget, som var vel kjendt i vor Jernbaneudvillings Historie, at Byer, der ønskede en Havnebane, ogsaa maatte gjøre Offer i den Henseende. Det skal ingenlunde benægtes, men det maa dog ved denne Leilighed erindres, at der har det været Jernbaneentreprenører, der have stillet den Fordring til den vedkommende By, at, hvis han skulde bringe et vist Offer med Hensyn til denne Bane, vilde Byen have at gjøre et tilsvarende. Der er det altsaa den, der skal anlægge Banen, der har stillet en saadan Fordring som en Betingelse for overhovedet at bringe de Offer, hvorom Talen er. Et saadant Forhold foreligger jo ikke her. Staten har som Jernbaneentreprenør i de tidligere Tilfælde ligeoverfor flere Byer i Sjælland stillet sig saaledes, at den, vidende, at et saadant Anlæg var en Opoffrelse for Jernbanen, har forlangt et tilsvarende Offer fra vedkommende By, og det har altsaa været en For-

handling mellem Mand og Mand, mellem juridiske Personer, om, at den Ene, for at obtainere et vist Gode, skulde gjøre visse Opoffrelser. Forholdet foreligger jo aldeles ikke saaledes her. Fra det sjællandske Jernbaneselskabs Side er der ikke gjort den mindste Fordring om en saadan Opoffrelse fra Københavns Kommunes Side. Det har stillet sig med Hensyn til Expropriationen af denne Bane som med Hensyn til Expropriationen af alle Baner, uden at det har gjort nogen Fordring som den her ommeldte. Nu kommer altsaa Sagen til sit andet Stadium; det er, at Lovgivningsmagten, Regjeringen og Rigsdagen, skulle træde ind i Forholdet mellem Jernbaneentreprenøren og Københavns Kommune, og paalægge Kommunen visse Forpligtelser i Jernbaneentreprenørens Interesse; og da tør jeg være af den Mening, at det vilde være yderst urigtigt, om man fra Lovgivningsmagtens, navnlig fra Regjeringens Side, vilde gaa ind paa eller selv stille en slig Fordring, og jeg skal tillade mig at sige, af hvilke Grunde. Den Gang Staten kom til det Resultat, at den ikke havde nogen Brug for Enighedsværn, som var udfikket til at tjene til sin tidligere Brug som Skydebane for Militæretaten, besluttede man at stille sig ved denne Giendom, og da det ansaas for ønskeligt, at Københavns Kommune fik anlagt et Kvægtorv, Noget, der jo kunde have Interesse for hele Kvægmætningen, indledede man en Forhandling med Københavns Kommune, om den vilde købe Enighedsværn. Dertil erklærede Københavns Kommune sig imidlertid villig, undtagen netop paa den Betingelse, som i en Skrivelse fra Københavns Kommune udtaltes som en Hovedbetingelse, at den fik overladt den Del af den gamle Jernbanedæmning, der ligger paa Københavns Grund, thi den kunde ikke paa anden Maade til en nogenlunde rimelig Pris staffe sig Fyld til at opfylde Enighedsværn saaledes, at dette kunde blive tjenligt til sit Formaal. Enighedsværn var et yderst lidt Terrain, fuldt af Vandhuller, og som, naar en Opfyldning ikke fandt Sted, havde en yderst ringe Værdi. Dette var Sagens Standpunkt i 1867, da den fremkom til Forhandling i Krigsbestyrelsen, som da var den Gren af Administrationen, som raadede for Enighedsværn, og Københavns Kommune vilde da fremdeles ikke indlade sig paa Handelen, før der ved Lov var givet en Hjemmel, hvorefter man kunde overdrage Staden København dette Stykke af Jernbanedæmningen, for at den kunde have den fornødne Fyld til den Giendom, den agtede at købe af Statskassen. Derpaa gif Administrationen ind. Den forelagde Lovforslaget og erhvervede Rigsdagens Samtykke. Lovgivningsmagten gjorde saaledes denne Gave til Københavns Kommune, og Staten modtog da ogsaa af denne 84,746 Rd. ved Salget af Enighedsværn. Jeg beder altsaa udtrykkelig bemærket, at Staten, der foretog dette Salg, har ved Forhandling med Københavns Kom-